

“Monitoring is een uniek instrument”

In de 35 jaar dat hij voor het ministerie van Landbouw werkte was hij betrokken bij de crises van varkenspest, mond- en klauwzeer en vogelgriep. Nu is Kees Oomen voorzitter van de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid. We vroegen hem naar de toegevoegde waarde van monitoring.

Kees Oomen groeide op een gemengd bedrijf in Teteringen op. Op het bedrijf hadden ze van alles: melkvee, akkerbouw, fruit en ook wat kippen. Door verkoop ten behoeve van uitbreiding van de gemeente Breda was bedrijfsovername niet mogelijk. “Anders was ik zeker melkveehouder geworden”, aldus Kees. In plaats daarvan volgde hij een studie in Wageningen, waarna hij enkele jaren in het onderwijs werkte. Vervolgens werkte hij zo’n 35 jaar voor het ministerie van Landbouw, onder andere als directeur Landbouw.

Enkele jaren geleden stopte hij met zijn werk bij het ministerie. Op dit moment is hij bestuurslid bij de Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa) en het Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ). Daarnaast is hij voorzitter van de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid.

Waarom bent u in de begeleidingscommissie Monitoring Diergezondheid gegaan?

“Daarop is het antwoord heel simpel. Ik ben ervoor gevraagd, door zowel de verschillende diersectoren als het ministerie van EZ. Ik kende de monitoring, vind het uniek en zie de grote waarde ervan. Als je het dan ook nog eens leuk vindt om vergaderingen voor te zitten, is het antwoord snel gegeven.”

Wat is volgens u het belang van de monitoring van diergezondheid en waarom?

“We kennen natuurlijk al langer het belang van het tijdig herkennen van dierziekten. Ik ben zowel bij de crises van varkenspest, mond- en klauwzeer als vogelgriep betrokken geweest. Als je het al niet wist, dan ervaar je in zo’n situatie wel de enorme impact die zulke uitbraken kunnen hebben. Natuurlijk op de eerste plaats voor de direct betrokken ondernemers. Zowel emotioneel als financieel. Als dan ook nog eens blijkt dat mensen ziek kunnen worden, hoeft je niet meer overtuigd te worden van het belang om zo vroeg mogelijk dierziekten op het spoor te komen.”

Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.

Kunt u een praktijkvoorbeeld geven uit de rundveesector, waarbij monitoring een belangrijke rol heeft gespeeld?

“Het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld is de uitbraak van het nieuwe schmallebergvirus, in 2011-2012. De monitoringssystematiek liet toen goed zien wat haar toegevoegde waarde is. Binnen de monitoring werken alle betrokken partijen nauw samen en toen verschillende dierenartsen contact opnamen met de Veekijker over ogenschijnlijk ‘gewone’ symptomen, zoals diarree, koorts en productiedaling, werd door het hoge aantal telefoongesprekken hierover vermoed dat het om een onbekende aandoening ging. GD bezocht toen enkele bedrijven en nam monsters. In het buitenland speelden deze symptomen ook en uiteindelijk werd in Duitsland het nieuwe virus gevonden, dat eveneens in de bloedmonsters van de Nederlandse bedrijven bleek te zitten. Enkele maanden later werden op die bedrijven, zoals verwacht, kalveren verworpen met specifieke afwijkingen. Na pathologisch onderzoek werd het virus ook in deze kalveren vastgesteld. Via de specifieke monitoring vindt nu elke twee jaar prevalentieonderzoek plaats. Op die manier wordt de mate van voorkomen gemonitord, ook na een uitbraak.”

Wat is volgens u het belang van monitoring vanuit het perspectief van de rundveehouders?

“De diergezondheidsmonitoring richt zich op het tijdig signaleren van bekende (bijvoorbeeld blauwtong) en onbekende aandoenin-

gen (bijvoorbeeld schmallebergvirus), maar ook het signaleren van trends op het gebied van bedrijfsgezondheid. Met het tijdig signaleren van een introductie van Blauwtong kunnen veehouders voorzorgsmaatregelen nemen, zoals vaccinatie. Niet alleen informatie over ziekten, maar ook de landelijke bedrijfsgezondheid wordt gemonitord. Bij de data-analyse zien we bijvoorbeeld een gunstige trend in de uiergezondheidskengetallen. Deze informatie wordt ook gedeeld met veehouders zodat ze dit kunnen gebruiken als benchmark voor de situatie op hun eigen bedrijf. ”

Wat zou er volgens u kunnen gebeuren als de monitoring van diergezondheid zou ophouden te bestaan?

“Nederland heeft met het monitoringssysteem echt een uniek instrument in handen. Informatie uit verschillende bronnen zoals informatie verkregen via de Veekijker van dierenartsen en veehouders, pathologisch onderzoek en diverse databronnen worden bij elkaar gebracht en geanalyseerd. Daarmee is het mogelijk om verbanden te zien die anders wellicht over het hoofd gezien kunnen worden. Het is daarom van het grootste belang dat het systeem blijft bestaan. Daarbij moet je natuurlijk kritisch blijven kijken naar wat echt nodig is en naar wat simpeler of beperkter kan. Het bewaken van het kostenniveau moet ook blijvend aandacht hebben. En tenslotte: het systeem staat of valt met de blijvende bereidheid van alle betrokkenen om informatie te delen.”